

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/39/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112204389
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2012:2112204389.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti o maloletého P. X., nar. XX.XX.XXXX a mal. F. G. X., nar. XX.XX.XXXX, obe maloleté deti zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Trnava, Jána Bottu 4, Trnava, deti rodičov: matka MUDr. V. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, C., zastúpená: Právne centrum s.r.o., IČO: 36 698 873, Žilinská 8, Bratislava a otec Ing. F. A. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, C., t.č. H. B. G., T. X G., B., CH XXXX, zastúpený: JUDr. Daniela Ježová, LL.M. advokátka, Javorinská 13, Bratislava, o úpravu rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Trnava, č.k. 10P/14/2012-11 zo dňa 07.marca 2012, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvého stupňa sa v časti predbežného zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti matky m e n í tak, že sa nariaďuje predbežné opatrenie, ktorým sa do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej maloleté deti ponechávajú v starostlivosti matky.

Uznesenie súdu prvého stupňa sa v časti úpravy styku otca s maloletými deťmi p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa predbežným opatrením a to do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že tento je oprávnený stýkať sa s nimi v prítomnosti matky každý párný týždeň v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. a v nedeľu od 10.00 hod. do 18.00 hod. Rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 102 ods. 1, § 76 ods. 4 O.s.p. a vecne len záverom o stotožnení sa so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu, o osvedčení matkou potreby naliehavej úpravy pri oboznámení sa súdu aj s obsahom spisu Okresného súdu Trnava spis. zn. 20P/367/2011.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie otec a navrhol ho zmeniť, zamietnutím návrhu (na predbežné opatrenie). Popri relatívne podrobnom opise udalosti vedúcich k narušeniu jeho spolužitia s matkou maloletých detí namietal predovšetkým ňou nepreukázanú potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov. Poukázal na to, že obvinenia, ktoré sú uvedené v návrhu sú veľmi silnými obvineniami a hlavne krivými obvineniami a nie sú podložené žiadnymi listinnými dôkazmi. Súd prvého stupňa mal rozhodovať o vydaní predbežného opatrenia na základe dôkazov, pričom matka maloletých detí nepodložila svoje tvrdenia jediným listinným alebo iným dôkazom. Poukázal na to, že je zarážajúce, že matka maloletých detí, ktorá s ním prežila 16 rokov manželstva a 20 rokov známosti ho takýmto spôsobom krivo obviňuje. V prvom rade matku maloletých detí nikdy fyzicky nenapadol a ani iného člena rodiny, a to už vôbec nie viackrát. Práve preto, že matka maloletých detí sa rozhodla žiť s jej milencom a nie s ním, snaží sa teraz jeho vylúčiť zo svojho života, aj zo života ich detí čo najviac ako je len možné. Od tohto momentu obmedzuje všetok jeho styk s deťmi, vyvoláva silné hádky za prítomnosti detí, bráni deťom byť s ním, aj v čase keď sa nachádza v spoločnom dome, vymýšľa si zámienky, prečo deti nemôžu tráviť čas s ním. Maloletý F. znáša hádky vyvolané ťažko, snaží sa vybudovať nejakú obrannú stenu, preto je dôležité, aby deti trávili časť s každým rodičom osamote a neboli tak súčasťou hádok a

vzrastajúceho napätia medzi nimi. On sám je spoľahlivým a dobrým otcom, ktorý má svoje deti veľmi rád, rád ich učí, venuje sa im, trávi s nimi čas a má vytvorený s deťmi vyvážený a silný vzťah. Pred začatím rozvodového konania cestoval každý víkend za nimi domov zo Švajčiarska, aby mohol s nimi tráviť čo najviac času. Matka maloletých detí však bola iného názoru pred podaním návrhu na rozvod, keď mu umožňovala a podporovala jeho styk s maloletými deťmi, tieto s ním chodili na dovolenky, boli s ním v USA, v Disneylande v Paríži, v Tatralandii, vo Švajčiarsku bez jej prítomnosti. Zdôrazňuje, že nikdy fyzicky matke maloletých detí neublížil a ani sa nikomu nijako nevyhrážal a už vôbec nie svojmu maloletému synovi. Nie je možné tvrdiť, že má zlý vplyv na výchovu maloletých detí. Vychováva svoje deti v dobrých a slušných jedincov, a žiadnym spôsobom nenarúša ich morálnu výchovu. Nariadenie predbežného opatrenia a obmedzenie jeho styku s deťmi prispeje k zhoršeniu psychickej pohody detí, keďže deti zrazu nemôžu tráviť so svojim otcom svoj voľný čas tak ako boli zvyknuté. Práve v tomto období by mali tráviť čo najviac času s oboma rodičmi samostatne, aby dokázali prostredníctvom ich lásky prekonať svoje obavy z rozvodu a boli ubezpečené v tom, že rodičia sú tu pre nich stále. Vydané predbežné opatrenie vôbec túto stránku veci nerešpektuje a neprihliada na záujmy maloletých detí. Vydané predbežné opatrenie navodzuje aj paradoxnú situáciu, keďže obe maloleté deti môžu tráviť čas neobmedzene s milencom ich matky a so svojim otcom nie. Nariadené predbežné opatrenie je v rozpore so záujmami maloletých detí, ktoré potrebujú v tomto zložitom období potrebu oboch rodičov. V návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nebola žiadnym spôsobom osvedčená dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a nedošlo k preukázaniu nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Matka maloletých detí nijakým spôsobom nepreukázala, že je nebezpečné pre deti stretávať sa s vlastným otcom osamote a tráviť s ním dlhší čas aj počas noci. Vzhľadom na uvedené týmto žiada odvolací súd zrušiť napadnuté uznesenie.

K odvolaniu sa vyjadrila matka maloletých detí. Poukázala na to, že odvolanie otca je plné nepravdivých, prekrútených a skreslených informácií čo sama vie preukázať na základe listinných dôkazov a tiež svedeckými výpoveďami členmi rodiny. Sama spolu s maloletými deťmi si len môžu priať, aby správanie ich otca a vzájomné vzťahy boli také, ako ich v odvolaní opisuje no jeho skutočné správanie je úplne iné. Je veľmi zarážajúce tvrdenie o tom, že ju nikdy fyzicky nenapadol, ani iného člena rodiny. Spolu s maloletými deťmi si už zvykli na klamstvá a presviedčanie, že sa určitá situácia vôbec nestala alebo že si ju všetci vysvetľujú nesprávne, dokonca že si ju vymysleli. Obaja synovia boli nie raz svedkami fyzických napadnutí a obťažovania jej zo strany ich otca. Ďalej popísala udalosti zo dňa 13.04.2012 a 13.05.2012 vedúce k jej fyzickému napadnutiu zo strany otca za prítomnosti nielen maloletých detí ale aj ostatných rodinných príslušníkov konkrétne jej matky a otca, pričom otec maloletých detí fyzicky napadol aj jej matku p. V. V.. Otec maloletých detí dlhodobo nežije na Slovensku, o ktorom sa vyjadruje veľmi hanlivo. Od júla 2011 navštevoval deti priemerne raz za 4 až 5 týždňov, od februára 2012 chodí na Slovensko na podnet svoje právnej zástupkyne raz za 2 až 3 týždne. Tieto pobyty sú veľmi krátke, väčšinou 3 až 4 dňové, počas ktorých dochádza k častým konfliktom vyprovokovaných z jeho strany. Z priloženej e-mailovej komunikácie, ktorú sama vedie, rovnako ako jej rodičia, so sestrou otca maloletých detí vyplýva, že tento kopíruje správanie svojho otca, ktorý dlhé roky týral svoje deti a psychicky týral aj svoju manželku. Práve kvôli vzorovej roli, ktorú prevzal od svojho otca, jeho sestra vyjadrila obavu o bezpečnosť jej aj maloletých detí. Otec maloletých detí svojim konaním spôsobil, že maloleté deti nemajú vytvorené pokojné a priaznivé prostredie, neustálymi hádkami, fyzickými útokmi a psychickým vydieraním sú traumatizované a jeho arogantné, neslušné, agresívne správanie má na ne nepriaznivé následky. Na základe týchto skutočností ma za to, že dostatočne osvedčila dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a preukázala nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Pri nariadení predbežného opatrenia nie je potrebné, aby jednoznačne preukázala oprávnenosť svojho nároku, stačí ak svoj nárok osvedčí. Z priložených listinných dôkazov je dôvodnosť nároku osvedčená v potrebnej miere. Definitívna úprava rodičovských práv a povinností k maloletým deťom bude predmetom rozhodnutia vo veci samej. Odvolací súd preto žiada aby napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v celom rozsahu potvrdil a odvolanie otca maloletých detí v celom rozsahu zamietol.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), preskúmal celú vec, pretože odvolanie otca požadujúce zmenu napadnutého uznesenia podľa návrhu tohto účastníka malo za následok potrebu prieskumu správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa ako celku a to tým skôr, ak tu šlo o konanie zahájiteľné i bez návrhu (v ktorom

súd nebol ani viazaný návrhmi účastníkov vrátane tých odvolacích) a dospel k záveru, že uznesenie v napadnutej časti úpravy styku otca s maloletými deťmi je treba považovať za vecne správne a v časti zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti matky síce napadnuté uznesenie nemožno považovať za správne (najmä v dôsledku nie celkom úplného posúdenia veci okresným súdom po právnej stránke), odvolaniu otca však napriek tomu nemožno priznať úspech.

Účelom konania o predbežnom opatrení (inak bez ohľadu na to, či takéto konanie prebieha samostatne, alebo v rámci konania vo veci samej) je poskytnutie účastníkom konania dočasnej ochrany práv zo strany súdu v čase pred vydaním rozhodnutia o veci (teda ešte pred konečným rozhodnutím o otázke medzi účastníkmi či niektorými z nich spornej). Vzhľadom na takýto účel a i potrebu spravidla bezodkladnej úpravy sa pre rozhodnutie o predbežnom opatrení nemôže vyžadovať (pred vydaním rozhodnutia) zisťovanie skutkového stavu spôsobom predpokladaným pre rozhodovanie vo veci samej (teda dokazovaním spôsobom uvedeným v ustanoveniach druhej hlavy tretej časti, teda v ust. §§ 120 - 136 O. s. p.), ale tu postačuje už i osvedčenie existencie práva s požadovanou (navrhovanou) predbežnou ochranou.

Matka maloletých detí sa v rámci konania o úpravu rodičovských práv a povinností k ním na čas do rozvodu manželstva domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by boli maloleté deti zverené do jej osobnej starostlivosti a otcovi by bol obmedzený styk s nimi tak, že tento by bol oprávnený stretávať sa s nimi výlučne v jej prítomnosti každý párný týždeň cez víkend v sobotu od 10.00 hodiny do 18.00 hodiny a v nedeľu od 10.00 hodiny do 18.00 hodiny a to všetko až do právoplatného skončenia súdneho konania vo veci samej. Urgentný zásah súdu, ktorým sa má obmedziť styk otca s maloletými deťmi je dôvodný vzhľadom na predchádzajúce konanie a správanie sa otca, ktorý ohrozuje morálnu výchovu staršieho dieťaťa a psychický vývin mladšieho syna, ktorý má z otca strach a zároveň potrebu matku chrániť. Nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy na strane maloletých detí spočíva v tom, že tyranizovanie matky, psychické vydieranie mladšieho syna a sexuálne návrhy staršiemu synovi môžu zásadným spôsobom negatívne ovplyvniť vyvíjanie osobnosti detí, ich morálny, emocionálny a psychický vývin.

Na preukázanie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy predložila matka maloletých detí odvolaciemu súdu potvrdenia o vykonaní oznámení príslušnému policajnému orgánu o rušení občianskeho spolunažívania zo strany otca zo dňa 23.12.2011, o vykonávaných schválnościach a jej psychickom týraní z jeho strany zo dňa 26.1.2012, o jej fyzickom napadnutí otcom zo dňa 16.4.2012, ako aj o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa mal otec dopustiť zo dňa 13.5.2012, ďalej lekárske správy zo dňa 25.6.2011, 13.5.2012 o vyhľadaní lekárskej starostlivosti po jej napadnutí otcom maloletých detí, ako aj lekársku správu zo dňa 13.5.2012 a 15.5.2012 o poskytnutom ošetrovaní jej matke, ktorú otec detí tiež fyzicky napadol spolu so zápisom na polícii vrátane fotodokumentácie. Predložené boli aj e-mailové komunikácie matky maloletých detí, ako aj jej rodičov so sestrou odporcu, taktiež e-mailové komunikácie maloletého P. s otcom a rodičov navzájom, z ktorých vyplýva potvrdenie popísaného negatívneho správania sa otca voči matke maloletých detí ako aj k nim samotným návrhom na nariadenie predbežného opatrenia.

Predloženými listinnými dôkazmi tak matka maloletých detí preukazuje fyzické útoky na ňu ako aj jej matku zo strany otca a to aj za prítomnosti maloletých detí ako aj skutočnosť, že otec je nestabilný, psychotický a stále viac agresívny, čo má prameniť zo správania jeho vlastného otca, ktorý dlhé roky mal týrať svoje deti a psychicky týrať aj svoju manželku, čo nasvedčuje z jej e-mailovej komunikácie so sestrou otca, ktorá sama vyjadrila obavu o bezpečnosť jej, aj samotných detí.

Pokiaľ ide o rozhodovanie súdu prvého stupňa o návrhu matky na zverenie detí do jej osobnej starostlivosti a to predbežným opatrením odvolací súd konštatuje nasledovné.

Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že toho času prebieha i konanie o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode pod sp. zn. 20P 367/2011, keď vychádzajúc z obsahu tohto spisu, s ktorým sa odvolací súd oboznámil a tým vykonal dôkaz týmto

spisom, otec maloletých detí vzhľadom na napätú situáciu doma, ktorá je vyvolávaná v čase jeho prítomnosti v spoločnom dome účastníkov, sa rozhodol zostať žiť vo Švajčiarsku a to do kedy sa tam bude môcť podľa emigračných zákonov tejto krajiny zdržiavať (písomné podanie otca zo dňa 28.5.2012). Maloleté deti sa tak fakticky nachádzajú u matky.

Podľa § 102 ods. 1 vety prvej O.s.p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Pre osvedčenie potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov rozhodnutím o osobnej starostlivosti matky k maloletým deťom, súd prvého stupňa nemal dostatok podkladov na to, aby mohol čo i len predbežne rozhodnúť takýmto spôsobom. To platí napriek tomu, že úpravu pomerov predbežným opatrením spôsobom obdobným očakávanému rozhodnutiu vo veci samej nemožno považovať vždy za vylúčenú. Z dôvodov neviazanosti odvolacieho súdu návrhom matky však pri analýze upravovaných právnych vzťahov bolo treba vychádzať z len demonštratívneho výpočtu predbežných opatrení v ustanovení § 76 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd pritom považoval za potrebné právne upraviť existujúci faktický stav starostlivosti o maloleté deti a to predbežným opatrením, ktorým sa tento stav stabilizuje (ponechaním tejto starostlivosti o maloleté deti matke, keď otec sa v prevažnej miere zdržuje v zahraničí). Tým sa totiž podľa názoru odvolacieho súdu dosiahne právna istota medzi účastníkmi konania v otázke osoby majúcej deti v permanentnej starostlivosti (s výnimkou období prípadnej úpravy styku) a zároveň sa vytvorí i právny podklad pre rozhodovanie o úprave styku (nakoľko dôvod pre úpravu styku je daný vždy len u toho rodiča, ktorý dieťa nemá vo svojej permanentnej starostlivosti a ktorý tak svoj výchovný vplyv môže uplatňovať spravidla len v rámci výkonu práva styku s maloletým dieťaťom). Pojem „starostlivosť“ je pritom pojmom užším ako pojem „osobná starostlivosť“ a ako len o provizórnom inštitúte o ňom hovorí napr. i ustanovenie § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p., pričom v tomto prípade ide len o faktické opatrenie, ktoré nepredvída otázku budúcej osobnej starostlivosti.

Pokiaľ ide o otázku úpravy styku otca s maloletými deťmi predbežným opatrením, aj tu odvolací súd konštatuje existenciu potreby dočasnej úpravy týchto vzťahov. Predbežná úprava styku je síce rovnako ako ponechanie maloletých detí v starostlivosti matky druh predbežného opatrenia výslovne neuvedený v ustanovení § 76 ods. 1 O.s.p., s ohľadom na len príkladný výpočet možných predbežných opatrení však i toto predbežné opatrenie zodpovedá účelu zabezpečenia dočasnej úpravy pomerov účastníkov.

Tu odvolací súd musel prisvedčiť tomu, že spôsob úpravy styku vyplývajúci z napadnutého uznesenia je možné považovať za primeraný potrebe dočasnej úpravy pomerov a to aj vzhľadom na potrebu dochádzky otca za deťmi zo zahraničia, ale i v tom, že podľa obsahu predložených listinných dokladov, ktorých existencia nemohla byť ponechaná bez povšimnutia, je za daného stavu skutočne v záujme maloletých detí ponechať zatiaľ ich stretávanie sa s otcom za prítomnosti matky za účelom zníženia rizika možných negatívnych zmien správania sa otca vo vzťahu k nim a to aj s poukazom na obavy samotného blízkeho rodinného príslušníka otca (jeho sestry), ktoré tak potvrdzujú ich reálnu možnosť.

Pri riadení sa všetkými už opísanými úvahami odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti predbežnej úpravy starostlivosti o deti zmenil (vzhľadom na povahu konania inak bez viazanosti ktoréhokoľvek z účastníkov konania na konkrétnu úpravu) podľa § 220 O.s.p. spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto svojho uznesenia. V časti predbežnej úpravy styku otca s maloletými deťmi potom odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, teda jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.